

TORONTAI

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	180 dinár
Félévre	90 dinár
Negyedévre	45 dinár
Egy órára	15 dinár

Egyes szám ára 75 para.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Obilježeva (Zápolya) utca 1.

Szerkesztőség telefonszáma 281
Kiadóhivatali telefonszáma 31
MEGJELENIK MINDENNAK HÉTFŐ ÉS
ÜNNEPEK UTÁNI NAPOK KIVÉTELEVEL

Veliki Beeskerek, 1922.

LI. évfolyam, 132. szám.

Szombat, június 17.

A politikai helyzet.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

A beogradi sajtó- és politikai körökben néhány nap óta ismét kormányválságot jósolnak. A fővárosban olyan hírek keringenek, hogy Pasity koalíciós kormányának a helyzete hirtelen megrendült. A kormány rossz helyzetének az oka abban rejlik, hogy a radikális és demokrata képviselők nem értenek egyet a parlament legközelebbi programjának a sorrendjével. Ugyanis a radikális képviselők jelentékeny része azt kívánja, a szkupstina elsősorban a választójogi törvényt tárgyalja és hogy eldöntendő, kiírja-e a kormány a választásokat vagy megmarad a koalíció, de más programmal és más miniszteri tárca felosztással. Politikai körökben úgy tudják, hogy a radikális képviselők egyik csoportja Pasity miniszterelnöknek járt és azt javasolta neki, hogy szavaztassa meg a választójogi törvényt és azután azonnal irassa ki a választásokat.

A demokrata képviselők ezzel szemben szükségesnek tartják, hogy a nemzetgyűlés elsősorban az állam folyó évi költségvetését, majd a választójogi és azután a külföldi államkölesőre vonatkozó törvényjavaslatot intézze el. Beavatott forrásból eredő hírek szerint a radikális képviselők hajlandók a demokraták által javasolt programot elfogadni, de ezen esetben a belügyminiszteri és pénzügyminiszteri tárcát a radikálisok részére kérik átengedni.

Mindezen állítások és kombinációk mellett Pasity miniszterelnököt most sem hagyta el böles mérséklete és államférfiúi rutinja, amelylyel a nála megjelent képviselőket meg tudta győzni arról, hogy a koalíciós kormánynak továbbra is együtt kell maradnia és hogy a nemzetgyűlés zavartalan működése érdekében a már megállapított programot is meg kell tartani.

A földművelési párt és az amnesztia.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

A földműveléspárti képviselők ismételtén és hosszasan foglalkoztak az amnesztia-törvénnyel, miután egyes képviselők nincsenek megelégedve annak rendelkezéseivel. A párt tegnap ismét vita tárgyává tette az amnesztia-törvényt és elhatározta, hogy Lazity Voislav elnök ebben a kérdésben interpellációt terjeszt a nemzetgyűlés elé.

A herceghalmi vasuti katasztrófa

— A „Torontai” tudósítójának távirata. —

Budapest, jun. 15.

Borzalmas vasuti szerencsétlenség híre érkezett Budapestre. A gráci gyorsvonat, amely utasokkal zeufolásig megtelten tegnap délelőtt indult el a budapesti keleti pályaudvarról, Herceghalom és Biatorbágy között a töltésről lezuhant. A kis akácerdő elején a kanyarodónál történt a katasztrófa. A halottak és sebesültek száma és a szerencsétlenség részletei még ismeretlenek. A keleti pályaudvarról orvosi és ápoló személyzettel egy segélyvonat indult el a színhelyre.

Budapest, jun. 15.

Ujabb jelentések szerint a Herceghalom és Biatorbágy közötti vasuti katasztrófa tegnap reggel kilenc óra után néhány perccel történt, 400—500 méternyire azon helytől, ahol 1916-ik évben szintén súlyos vasuti szerencsétlenség történt a Ferencz József király temetéséről jövő utasok gyorsvonatával. Annak a katasztrófának 67 halottja és 177 sebesültje volt.

A katasztrófa oka, a vizsgálat adatai szerint, sintörés. A gyorsvonat hetvenöt kilométeres sebességgel robogott, amikor a közepén elszakadt. Az éles kanyarulatnál előbb három, majd egy negyedik kocsis lefordult a magas töltésről. A halottak száma eddig négy és körülbelül huszan megsebesültek. A

különvonaton megérkezett mentők a sebesülteket összeszedték és ápolás alá vették, majd a Sopron—Szombathely-felől jövő gyorsvonattal elszállították őket.

Budapest, jun. 15.

A vasuti katasztrófát sintörés okozta. Vasuti szakértő mérnökök azt magyarázzák, hogy a mozdony sulya alatt megrepedt az egyik sín, amikor a vonat negyedik kocsija rászaladt, kimozdult a helyéből, amire a kocsis kiugrott a sínről és magával rántotta a többi kocsit is. A szerencsétlenség lefolyása csak pillanatokig tartott. Az első vagon, amely a sínről kiugrott, az étkező kocsis volt. Nyomban azután a többi kocsis is lefordult a töltésről. Az első halott, akit észrevettek, egy elegánsan öltözött ur-asszony volt. Szétnyuzott fejével, szétlocsan agyvelővel feküdt a kocsis alatti. Kiderült az illetőről, hogy Reitzenstein Reicher Miksa, egy sziléziai nagybirtokos multi-milliomos felesége. Mellette találtak egy idősebb férfi, egy bécsi bankár holttestét. A súlyosan sebesültek között van özv. Széll Parkasné, Kubelik Jean világhírű hegedűművész anyósa. Karácsonyi László 27 éves tízérőfőhadnagy és Wimmer Imre cukorgyári felügyelő. A sebesültek száma ma délutánig harminc.

A demokrata klub vádolja az igazságügyminisztert.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

A demokrata képviselők klubja három nap óta folytatódó ülést tart, amelynek napirendjén a demokrata miniszterek működésének ellenőrzése és megbírálása szerepel. A vita során egyes képviselők különösen éles hangon kritizálták Markovity dr. igazságügyminiszter ténykedéseit. Markovity dr. védeke-

zésében kijelentette, hogy működése mindenkor korrekt volt és azért elutasít minden vádat. Továbbá kijelentette, hogy nem engedheti meg azt, hogy avatatlanok a reszortjába beleszóljának és felelőtlen elemek a munkájában irányítsák. Markovity dr. felszólalása után, a vita ismét lecsendesedett, úgy hogy beavatott körökben biztosra veszik, hogy a demokrata képviselők a pártjukba tartozó minisztereknek legközelebb tartandó ülésükben ismét bizalmat fognak szavazni.

TŐZSDE

Június 15.

Beograd. (Zárlat.) Valuták:
Márka 24, Lei 49.
Devizák: London 32925, Milano 327, Prága 142, Berlin 2375, Wien 038, Bukarest 4825, Budapest 750.
Zürich. (Zárlat.) Berlin 16875, Hollandia 20465, Newyork 52475, Lon-

don 2351, Páris 4640, Milano 2620, Prága 1005, Budapest 52, Zagreb 180, Wien 0275, bélyegzett 03.

Budapest (Zárlat.) Napoleon 3850, Dollár 992, Francia frank 8850, Márka 327, Lira 4925, Osztrák korona 590, Lei 654, Szokol 1957, Dinár 1365, Lengyel márka 2150.

Devizák: London 4545, Berlin 326, Milano 4975, Páris 8775, Prága 1975, Svájci frank 19000, Wien 580, Zagreb 350.

Az állami tisztviselők kenyérharca.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

Az állami tisztviselők szövetsége felterjesztést intézett a nemzetgyűléshez, melyben a tisztviselők elvieszelhetlenné vált rossz anyagi helyzetének mielőbbi szanalását kérte. A tisztviselők memoranduma élesen eseteli a válságos anyagi-állapotot, melybe a legtöbbjük került és megemlíti, hogy csupán végső szorultságukban határozták el, hogy az utolsó mentváróhoz, a nemzetgyűléshez fordulnak. Nem kérnek mást — mondja a felirat — mint azt, hogy a tisztviselői törvény meghozatala előtt tegyék mérlegelés tárgyává a fizetéseket és a lehetőséghez képest emeljék arra a minimális összegre, amely ma a megélhetéshez feltétlen szükséges. A „Novosti” ma esti száma vezércikkben foglalkozik a tisztviselők mozgalmával és határozottan állást foglal a követelések teljesítése mellett.

Az SHS képviselői a hágai konferencián

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

A külügyminisztérium tegnap készült el a hágai konferencia SHS delegátusainak kijelölésével. Az összeállításban szereplők nevei ma még ismeretlenek, de a kiszivárgott hírek szerint, a politikai körök már mint pozitívumot tárgyalják, hogy a delegáció elnöke Gavrinovity Mihály londoni jugoszláv követ, a pénzügyi bizottság elnöke pedig Markovity Obrad dr., az Uprava igazgatója.

A jugoszláv bizottság Hágába való megérkezése után rögtön összeül a romániai és csehszlovák delegációval, melyekkel részletesen megbeszéli az egységes állásfoglalást a tárgyalás alá kerülő kérdésekben.

A magyar parlament összetétele.

A „Torontai” tudósítójának távirata.

Budapest, jun. 15.

A nemzetgyűlési választások eredménye eddig: 166 egységespárti, 76 ellenzéki, közömbös pártokivüli 2, függőben egy mandátum.

Az új munkásbiztosítási törvény.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

Julius elsejével életbe lép az új munkásbiztosítási törvény, mely az eddigtilt eltérő rendelkezéseket tartalmaz az önkormányzat tekintetében. A vajdasági munkásbiztosítási pénztárak feletti felügyeletet eddigelő közvetlenül a régi rezsim alatt választott, de azóta alaposan megcsappant igazgatóság, a felügyelő-bizottság és a szociálpolitikai minisztertől delegált miniszteri biztos végezte, addig Julius elsejével kinevezés útján fogják betölteni ezeket az állásokat. Az új igazgatóság és felügyelő-bizottság addig marad állásban, amíg a rendes közgyűlés össze nem ül, melyen aztán megválasztják a tisztikart.

A szociálpolitikai miniszter tegnap leiratot intézett a vajdasági összes munkáskamarákhoz, valamint a kereskedelmi- és iparkamarákhoz, hogy a kerületi munkásbiztosító pénztárakhoz kinevezendő igazgatóságba és felügyelő-bizottságba jelöljenek ki hat-hat munkást és ugyanannyi munkaadót, az utóbbiba pedig 3-3 munkást és munkaadót.

Szakadás a muzlimán pártban.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, jun. 15.

Szerajevóból érkezett jelentés szerint a mai napon Szerajevóban megtartott muzlimán kongresszuson a Maglaity és a Spaho dr. vezetése alatt álló muzlimán csoportok között oly ellentétek merültek fel, hogy a további együttműködés lehetetlenné vált. Hír szerint a Maglaity-csoport a Pasity-kormányt fogja támogatni, Spaho dr. csoportja pedig a horvát blokkhoz csatlakozott.

A rendőrök a vevők ellen.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 15.

Lapunk hasábjain időközönként hossa és keserves hangú sirások jelennek meg a piacon uralkodó áldatlan állapotok miatt. Ez azonban falra hányt borsó, mert a helyzei a panaszok özöne dacára éppen sárgul nem javul, sőt azt is mondhatjuk, hogy egyre rosszabbodik. Hogyha ez így megy tovább, a háziasszony, aki a piacra van utalva, ma-holnap már ki sem mer oda menni. A kofák, saját külön szótárukból gondtal összeválogatott durva és ordináré szavaival megmérgezték, a vevőkkel szemben tanusított bánásmódjukról már nem is szólunk. Az már akuttá vált, ezen a rákfenén ugylátszik, semmiféle hatóság mütéte nem tud segíteni. A piac, villámokat szóró haragos istennőinek jobbik belátásáról pedig már rég lemondunk. Direkte, magát a végtelen magasba törő drágaságot sem kívánjuk ezuttal érinteni, hanem azokból a visszaélésekből és kellemetlenségekből fogunk néhányat felsorolni, amelyek szoros összefüggésben vannak az árak felhajtásával és amelyek a piaci vásárlók életét elkeserítik. Ime, ebből a füzérből három szemelvény. Szintér a szárnyas piac. A szárnyast ma már a piacon is

Az állami tisztviselők fizetéséről.

A fizetések 1914-ben és ma. Egy kis beszédes statisztika.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, jun. 15.

A tisztviselői állás a polgárember szemében azelőtt a kényelmet, a gondtalan megélhetést és az öregség napjaira is biztosított jólétet jelentette. Ma már sajnos, erősen megváltozott ez a jó vélemény. Ott tartunk manapság, hogy ma az állami tisztviselő a legrosszabbul fizetett munkás és a felelősségteljes nagy megerőltetéssel járó munka mellett már most sem engedheti meg magának a nyugalmas életet, nem is szólva arról a kényelemről, amit sokkal kisebb nyugdíj szerezhet.

A tisztviselő a szó szoros értelmében nyomorog, alig tudja a maga és a családja részére a legszükségesebbeket beszerezni. A nagy családos hivatalnokok még valahogy inkább megbirkózhatnak az élet ezeryni bajaival, mint a többiek, mert ezek viszont nagy drágasági pótlékokat és személyek utáni járulékokat élveznek, ami sok esetben tekintélyes összegre rug. De még ezeknek a fizetését sem lehet, a drágulás arányát tekintve, párhuzamba állítani azzal a jövedelemmel, amit a mai körülményekhez viszonyított mérsékelt igények mellett is, kultúrember megkövetelhet.

A tisztviselő havibéréből éppen hogy az ellátást tudja megfizetni,

no meg néha egy-egy szükségesebb ruházati cikket vehet magának, rendszeres ruháztkodásról és a kulturigényeknek megfelelő életmódról, szórakozásokról szó sem lehet azonban. Minden ilyenü kísérlet a gyomron boszulja meg magát, vagy az adósság megszorodását jelenti.

A korrupció a rossz fizetésekben találja melegágyát s amíg a fizetéseket gyökeres revízió alá nem veszik, amíg a statusrendezés alapján nem emelik fel a fizetéseket, addig mindig akadnak majd ingadozó jelleműek, akik megvesztegethetőségükkel, visszaéléseikkel befeketítik a hivatalnoki kar hírnevét.

A tisztviselőknek Beogradon megjelenő hetilapja a „Csinovnijszki Glasnik” legutóbbi számában érdekes statisztikát közölt, melyben élénken rávilágít a háborúelőtti és a mostani fizetésekre.

A beszédes kimutatás feltűnő élesen tanuskodik arról, hogy éppen a nagy fizetésű képviselők és miniszterek fizetését emelték a legnagyobb mértékben, míg az amugy is kisjövédelmű, úgynevezett tisztviselői „közép” osztály az előbbiekhöz viszonyítva kevés fizetésemelést kapott. De beszéljen minden más magyarázgatás helyett maga a statisztika, melyet alább leközölünk:

	évi összifizetés:	a békebelihez viszonyítva:
hivatalszolga	6720 dinár	hétyszeres,
segédhiv. alnok	7680 dinár	hatszoros,
tisztviselő	15,460—29,380 dinár	62—33-szoros,
országgyűlési képviselő	64,800 dinár	tizenhatszoros,
miniszter	117,030 dinár	93-szoros,
miniszterelnök	143,130 dinár	113-szoros.

(Az évi összifizetésbe a két családtag utáni pótlék is be van számítva.)

A statisztikából megállapíthatjuk, hogy mily kétségbeesetten kevés fizetésért dolgoznak a tisztviselők. Ha végigfutunk a számsoron és utána eeszát veszünk elő és számolunk, meggyőződhetünk róla,

hogy bizony az állami alkalmazottak sem élnek valami fényesen és a jó megélhetés, gondtalan öregkor ma már a múlté.

A tisztviselők most a statusrendezést végrehajtott és a fizetéseket szabályozó törvényétől várják sorsuk megjavulását.

tük százhatvanat”. És a kofáé lett a liba.

Más. Színhely a zöldségpiac.

A kofa a termelőtől, a vásárlók elől megveszi összes krumplikészletét kilonként négy dinárért és ugyanazokat a krumplikat ugyanazon vevőnek nyomban ha j l a n d ó hat dinárért eladni. A rendőri beavatkozásnak se hire, se hamva.

Ilyen esetek légiószámra fordulnak elő és így nem esuda, hogyha hangos a piac a nyomokon keletkező jajtól.

A rendőrkapitány ur szigorúsága és pártatlansága közismert a városban. A szenvedők nevében megkérjük, oktassa ki közegeit, ha még nem tudják, hogy neesak a kofák érdekeit viseljék szívükön, hanem a vásárlókat is védjék meg alkalomadtán. Végre a vásárlók is emberek!

Juhász Aladár zongoraművész meghalt. Budapestről jelentik: Juhász Aladár zongoraművész, Liszt Ferenc legkiválóbb magyar tanítványa, aki harminc éven keresztül a budai zeneakadémia tanára volt, tegnap Budapesten 66 éves korában meghalt.

HIREK

Hűség.

Sok lány szívesen lenne há, de — nincs kihez.

A tanítók régi szolgálati éveinek beszámítása. Beogradból jelentik tudósítónk: A legtöbb tanító a magyar impérium megszűntével azzal a kérelemmel fordult a kultuszminiszterhez, hogy a Magyarország alatti szolgálati éveket számítsák be a nyugdíjba. Mivel a fizetendő összegek nem nagy megterhelést jelentenek a közoktatási tárcának, a pénzügyi bizottság, melyhez a kérvények döntés meghozatala okából kerültek, valamennyi kérelemnek helyt adott.

A királyi esküvő utolsó hivatalos vendége is elutazott. Beogradból jelentik: Ali Riza bég, albán tábornok, aki a királyi esküvőjén Albániát képviselte, tegnap este visszatutazott Durazzóba. Ali Riza bég itteni tartózkodása alatt több vezetépolitikussal megbeszéléseket folytatott a szerb és az albán állam közötti jó viszony helyreállítása érdekében. Politikai körökben úgy tudják, hogy Ali Riza bég a kormány rövid időn belül beogradi albán követé nevezi ki.

Kiemelik a Lusitaniát. A párisi lapok szerint a háboru alatt elsüllyesztett Lusitania nevű amerikai gőzöst kiemelik a tengerből. A munkálatok előreláthatólag hat hónapig fognak tartani. A „Lusitania” a nagymennyiségű hadidugáruon kívül, milliókat érő aranyrudakat szállított.

A Szent István-rend jelvényei. Budapestről jelentik: A Szent István-rendnek lévő jelvényeit, ornatumait, díszjelvényeit, az osztrák kormány kiszolgáltatja Magyarországnak. Az átadandó anyag óriási értéket képvisel, még pedig nemesak muzeális szempontból, hanem a ruhákba himzett aranszálak és értékkövek reális értéke folytán.

A grémium második szekciójának alakuló gyűlése. A beeskereki kereskedők és iparosok grémiumának kebelében alakult második (pénzüntézetek és biztosítók) szekció folyó hó 14-én tartotta meg alakuló gyűlését a Lloydban. A gyűlésen elnökül Grósz Gézat, a Torontáli Bank igazgatóját, alelnökül pedig Hegedüs Mórt, a „Fouciere” biztosító társaság vezértitkárát választották meg.

A király ajándéka kulturális célokra. Alekszander király június nyolcadikán levelet intézett Pasity miniszterelnökhöz, amelyben értesíti, hogy országa népei iránt érzett meleg szeretetének látható jelét akarja szolgáltatni általa, hogy magánpénztárából egy millió dinárt utal ki a folyó évre kulturális intézmények anyagi támogatása céljára. Ezentul pedig minden évben háromszázezer dinárt fog hasonló célra magánpénztárából kiutalni.

Tengerész - iskola Sibenikben. Szeptember elsején a sibeniki tengerész-iskolába kétszáz növendéket vesznek fel. A felvételért kérvényezhet mindenki, akinek elemi iskolai képzettsége van és 16—18 éves. Közlebbi adatokról a városi katonai ügyosztály ad felvilágosítást (város háza I. emelet, 2. ajtó.)

Ismét dr...
ból jelenti...
és pénzügy...
sén elhatár...
kek utáni...
sejével fele...
tarifa szeri...
métermázs...
után 10 din...
terhes kar...
250 dinár...
dinar, szer...
vágottra...
dinar, élő...
lyosabb) 25...
logrammon...
termáza d...
libazsir ut...
fizetendő.

Áttulalás
— a fennál...
értelmében...
pest. Berlin...
többi külföl...
a Nagybees...
Veliki Bo...
épület. Tele...
igazgató 52.

Állami t
szociálpolit...
évi május...
rendeletére...
pek technik...
munkásvéde...
vilnik”. Eze...
Inspekcija

Gyalog já
gradból jele...
Prágában...
elhatározta...
világot és n...
államok gaz...
rendezkedés...
előtt érkez...
szófia felé...
jük Kralye...
gántanár.

Áttulalás
kek az ösz...
cokra, vala...
árúkvitelre...
pénzügmin...
zása alapj...
Bank R.-T...
družna Bar...
rek. — Telef

A grémium
(gabona, l...
mosok) vas...
délelőtt 10...
alakuló gyű

A Bröder
Novisad, az...
adása ellere...
minden érde...
Banka erre...
Novisadon...
valamint az...
sleges deviza...
gositással ké

Amerikaba
már kaphat...
natska Tr...
Alekszandro...
Ugyanitt me...
sebb házat.

Nyári tul
érkeztek! Or...
lapok nagy...
és kalapvas...
ASZLA...
Nemanjina u.

Ismét drágít az állam. Beogradból jelenti tudósítónk: A gazdasági és pénzügyi bizottság tegnapi ülésén elhatározta, hogy az egyes cikkek utáni vám-díj-tarifát Julius elsejéjével felemeli. Julius elsejéjéről a tarifa szerint a buza és rozs után métermázsánként 30 dinár, a zab után 10 dinár, a széna után 5 dinár, terhes kancára 400 dinár, más lóra 250 dinár, élő juhra darabonként 50 dinár, szarvasmarhára 500 dinár, vágottra 100 kilogrammonként 60 dinár, élő disznóra (50 kg-nál súlyosabb) 250 dinár, vágottra 100 kilogrammonként 100 dinár, egy métermázsas disznósír után 100 dinár, libasír után pedig 200 dinár vám fizetendő.

Atutalásokat és csekk kiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi külföldi piacra újból eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Korona-szálló épület. Telefon: Pénztár 16. — Vezérigazgató 52.

Állami technikai szabályzat. A szociálpolitikai minisztérium 1922. évi május hó 30-án kelt 2790. számú rendeletére, megjelent az ipartelepek technikai üzembiztosítására és munkásvédelemre vonatkozó „Pravilnik”. Ezen pravilnik kapható az Inspekciya Rádánál Beeskereken.

Gyalog járják be a világot. Beogradból jelenti tudósítónk: Néhány Prágában tanuló szlovéniai diák elhatározta, hogy gyalog járja be a világot és mindenütt megfigyeli az államok gazdasági és szociális berendezkedését. A világjárók ma dél-élelt érkeztek Beogradba, ahonnan Szofia felé vették útjukat. Vezetőjük Kraljev Pavel egyetemi magántanár.

Atutalások, hitellevelek és csekk az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.T. fiókjánál (Srpska Zadruga Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

A grémium harmadik szekciója (gabona-, lisztkereskedők és malmosok) vasárnap, folyó hó 18-án délelőtt 10 és fél órakor tartja meg alakuló gyűlését a Lloydban.

A Bröder és Fenyő szállító iroda Novisad, az előírt okmányok átadása ellenében beszerzi a felei és minden érdekelt részére a Narodna Banka erre kirendelt bizottságánál Novisadon a külföldi átutalásokhoz, valamint az elvámolásokhoz szükséges deviza-engedélyeket. Felvilágosítással készséggel szolgál a cég.

Amerikába szóló utlevelek most már kaphatók, forduljon a Banatska Trgovačka Agenciához. Aleksandrova ulica 27. Telefon 32. Ugyanitt megvételre keresnek 3 kisebb házat.

Nyári ruhák, bluzok, aljak

kerestek! Organin, cropgeorgette kárpok nagy választékban! Alakítást és kalapvasalást vállalok. 1011

ASZLÁNYI JULIA,
Nemanjina u. 7. Tunner-ház.

Genuában száz év előtt jobban látták a jövőt.

Mazzini 1836-ban megjósolta a világháborút és Csehszlovákia keletkezését.

— A „Torontól” wieni szerkesztőségétől. —

Wien, jun. 15.

A genuai konferencia balsikerű befejezése után egy német publicista megemlékezik arról, hogy 100 év előtt Genuában sokkal jobban látták a jövő eseményeit, mint mostan azok az állítólagos államférfiak, akik ottan heteken át tanácskoztak, de semmit sem eslekedtek, hogy a fenyegető világot megakadályozzák. Giuseppe Mazzini olasz politikus, aki Genuában született és 50 esztendő előtt halt meg, 1836-ban egyik könyvében a következőket írta:

— Az osztrák császárság és Törökország össze fognak omlani. A halálos dőfés a szlávoktól jön. Csehország szláv lakossága részéről európai háború esetén az osztrák császárságot végveszedelem fenyegeti. A csehek szövetkezni fognak a morvákkal és valószínűleg sikerül megnyerniök a magyarországi tótokat is. Ez a fejlődés elhalasztható, de megakadályozni nem lehet többé.

Ugy sejtem, hogy a konfliktus, a mely a végső döntést meghozza, a szerb kérdésből fog kiindulni.

Mivel Mazzini ezen érdekes jósolata szó szerint bekövetkezett, érdemesnek tartjuk megemlíteni, hogy az olasz államférfi a világháborúval kapcsolatban a szocializmus jövőjéről is nyilatkozott és kemény kritikát gyakorolt a forradalmi alapokra építő szocialista álamok felett.

— A szociális kérdés szent ügye az emberiségnek — írta Mazzini. — A munkásosztály felszabadítását azonban minden nemzet úgy intézze, ahogy saját szabadságának érdekei követelik. A társadalmi átalakulás csak úgy lehet maradandó, ha a forradalmak romjain erős államok alakulnak, mert különben a polgárháború és újabb vérontások beláthatatlan sorozata következik és a kormányformák változása nem szünteti meg az emberiség nyomorúságait.

SZINHAZ.

Atyimovityné huszonöt éves jubileuma.

Valakinek a működéséről annak huszonöt éves jubileuma alkalmával ítéletet mondani nem ép könnyű dolog. Ismernünk kellene annak egész egyéniségét és életét, de különösen két körülményt nem volna szabad figyelmen kívül hagynunk: először annak egész huszonötévi munkálkodását és másodszor mind azon közviszonyokat, melyek mellett a munkálkodás és a tevékenység kifejtetett. Sajnos, mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy most, mikor a színházat kedvelő közönség közvéleményét Atyimovityné személye és érdemei érdeklik, erről ki merít és objektív tájékoztatást adhatunk. Nem tehetjük azt már azért sem, mert amár Atyimovityné kitűnő játékaról eddig is hallottunk, nem volt alkalmunk ott a színházban közvetlenül tanulmányoznunk korábbi éveiben is. Mi Atyimovitynének csak a beeskereki színpadról ismerjük és pedig csak annyiban, amennyiben annak múlt évi és ezidei szereplése alkalmával áttanulmányozhattuk. Előttünk áll Atyimovityné a maga már kiforrott, kiképezett színházi tehetséggel.

A színház egy különös faja a művészetnek, melyben a tökéletesedés különös sui generis körülmények közt történik. A veleszületett tehetség kétségen kívül egy fontos körülmény és ha ez meg van, a fejlődés és a haladás sokkal könnyebb — de nem oly föltétel, melyet a vasszorgalom és igyekezet hosszú időn át nem pótolhatna a közönséges mindennapi emberről is. A festészet, költészet, zene stb. már egész más természetű mint a színház. Ha egyáltalán érvényesül valahol az a német közmondás, hogy „Übung macht den Meister”, úgy az mindenesetre az összes művészeti ágak közül talán itt bír a legtöbb érvénnyel. Huszonöt évi gyakorlat pedig elég hosszú ahhoz, hogy a közönséges mindennapi

emberből is mestert formálhasson ugyanabban a szakmában. Nem tévedünk és nem tuzozunk tehát, ha azt állítjuk, hogy Atyimovityné már mestere a színművészetnek. Ő már annyira beleélte magát mások lelkeibe és életébe, hogy Atyimovityné tulajdonképpen nincs is a színpadon. Teljesen visszavonult. Előterbe lép csupán csak Gogoly Anna Andrejevna (Revisor), vagy Mjaszniczki Agonja Petrovna (A bácsi háza) vagy Sardu Ceciliája (Kebelbarátok) vagy Bison Madam Mongodénja. A nemzeti darabokban szintén csak Gjorovity Hatimája (Ajsa) vagy Vojnovity, a Jugovityék anyja beszél. A legnehezebb szerepeket is bizonyos könnyedséggel játssza. Az ő tiszteletére rendezett tegnapi díszelőadison például a Jugovityék anyja nehéz szerepét oly szépen konkrétizálta, hogy a némaság és a hallgatás is egy fájdalmas anyai szív melódijája volt.

A második körülmény melyet szem előtt kell tartanunk, mikor Atyimovityné színházi művészetéről beszámolunk, a közviszonyok, melyek mellett élünk általában a színházi élet fejlődött. A közviszonyok semmi esetre sem rózsásak. Az utóbbi időben már a drámairodalom is vérszegény. Az összes művészeti ágak közül épp a színház az, melyre legkevésbé gondolt fordítottak Szerbiában is. Beogradban és Ujvidéken volt ugyan egy-egy állandó színtársulat, de azok az állam kellő támogatása nélkül csak vegetáltak. A színházot ugyszólván a legújabb időkig csak a társadalom privát kezdeményezésére volt bizva Kenyer után szaladó szegény vándortársulatok vagy dilettánsok tartották fenn a vidék egyes városiban az érdeklődést a színház művészeté iránt. Azok teremtették és tartották fenn a színházi közönséget, népszerűsítették a színházi művészetet, valamint ébren tartották a nemzeti öntudatot is. Egy jól fölnevelt színházi közönség nélkül pedig huszonöt éven át kitartani a színházi pályán, mindenesetre nehéz és keserves munka. És ha ez alatt csak egyes nemzeti és történelmi

darabokkal, valamint az idegenből átvett egyes szórakoztató darabokkal nevelték és kacagtatták a közönséget, mindenesetre ez is egy szükséges lépés egy magasabb művészi érzék ébresztéséhez a társadalomban és a közönségben. Atyimovityné huszonöt éves jubileuma alkalmával ezek a tények jutnak eszünkbe. Ezért hálás szívvel azt kívánhatjuk Atyimovitynének, folytassa csak nehéz működését. A társadalom már tudja méltányolni az önfeláldozó munkát. A tegnapi előadáson tele volt a színpad. A jubiléumot üdvözölték a helybeli kulturintézményeken kívül a kollegái, a polgárság. Az ország minden részéből nagyszámu üdvözlő táviratok érkeztek. Belacrkva, Novi Sad, Beograd, Kikinda, Vranje, Tyuprije és sok más városból üdvözölték a jubiléumot Gy.

Sport

Elmaradt a Viktória versenye. A Viktóriának június 15-re hirdetett orsz. athletikai versenye a kedvezőtlen, esős időjárás következtében bizonytalan időre elmaradt. Az új terminusról az egyesület levélben fogja a nevező egyesületeket értesíteni.

Az újságírók és Kadima bohémcsapatok közötti mérkőzés, melyet szerdára hirdettek, a kedvezőtlen időjárás miatt halasztást szenvedett. A mérkőzést holnap, szombat délután 6 órakor tartják meg. A tiszta jövedelem jótékony célra fordítatik. Játék előtt és szünet közben a vasutaszenekar muzsikál.

Hágában petróleum-harcok lesznek.

A nagyhatalmak versengése. A romániai és galíciai termelés.

A „Torontál” hágai konferencián való képviselővel megbízott alkalmi tudósítójától

Hága, jun. 15.

Miként ismeretes, a genuai konferencia folytatása Hágában lesz. A hágai konferencián tárgyalásra kerülnek az összes problémák, amelyek Európa jövőjére nézve oly nagy fontossággal bírnak. A „Torontál” áldozatokat nem kimélve, felkért egy hágai újságíró, hogy a hágai konferencián lapunkat képviselje és az érdekesebb eseményekről esetről-esetre tudósításokkal szolgáljon. Kötelességünk volt ez olvasóinkkal szemben, miként kötelességünknek tartottuk a genuai konferenciára is külön tudósítót kiküldeni. Reméljük, olvasóink e nagy áldozatokkal járó intézkedésünket méltányolni fogják. Hágai tudósítónk első cikkét a következőkben közöljük:

A mai napig még senki sem történt Hágában, amiből a nagy világhonferencia előkészületeire következtetni lehetne. A különböző delegátusok még nem érkeztek meg és, ha a hágai konferencia ügyrendje fontosabb is mint a genuai konferenciáé, mégsem fognak itten a delegátusok oly nagy számban tolongani. A világsajtót is jóval kevesebben fogják képviselni, a genuai nyolcszáz újságírónak egytizedénél több nem igen fog Hágába jönni, hiszen — azért közép-európai olvasóink ne irigykedjenek, mert nem minden

arany ami fénylik — a hollandiai forint nyolcszorta jobb az olasz líránál. Mivel azt irtam, hogy a konferenciának még se híre, se hamva, az olvasó azt fogja gondolni, hát akkor miért is írok egyáltalán? Hiszen igaza is volna, ha a dolog olyan egyszerű volna, de hiszen a konferenciát nemcsak a delegátusok, hanem a közgazdasági világ vezetői jelentik. Azokból pedig már van egy néhány Hágában. Itt tartózkodnak a világhatalmat jelentő petróleum-trösztök képviselői, a Standard és a Royal Dutch emberei. Ezek siettek, hogy az előharcot megkezdhesék. A hágai konferencián a petróleum-hegemóniáért való rivalizálás még nagy viharokat fog okozni. Ma alkalmam volt a Royal Dutch egyik képviselőjével a petróleum-problémáról beszélgetni. Neki köszönhetem a következő érdekes felvilágosításokat:

— Párisi forrásból származó hírek szerint a francia és belga kormányok megállapodtak a kaukázusi petróleum-telepek egymás közötti felosztásáról. Anglia és Olaszország ugyanilyen megállapodást kötöttek a mezopotámiai kőolajforrásokra vonatkozólag. Olaszország ezenkívül hír szerint Lengyelországgal is titkos megállapodást létesített és ennek eredményeként a galíciai forrásoknál is érdeklődésük lesznek. Az európai hatalmak törekvéseit az Északamerikai Egyesült Államok a legnagyobb figyelemmel kísérik és az elért sikerek miatt igen nyugtalanok. Ez érthető, hiszen a petróleum feletti hatalom a világhatalmat jelenti és ezért ez a probléma a következő évtizedekben a nemzetközi politika előterében fog állani. Igen nagy harcokat fog okozni az orosz petróleumföldök feletti hegemónia elnyerése, amelyek — az eddigi jelek szerint — Hágában kell eldőlnie. Valószínű azonban, hogy Hágában sok szó fog esni a galíciai és romániai petróleum-telepekről is.

— A romániai petróleum-telepek Európa számára nagy fontossággal bírnak. Ha a román kormány rászánná magát arra, hogy valamelyik vállalatnak kizárólagos joggal koncessziót adjon, úgy ezért a koncesszióért olyan összegeket kaphatna, hogy nemcsak összes adósságait fizethetné ki, hanem az összes gazdasági beruházásokat fedezhetné ebből. Az amerikai Standard egy időben tárgyalta is az Avarescu-kormány megbízottaival, de a tárgyalások nem vezettek eredményre. A román petróleum-termelés 1921-ben tizenkét és fél százalékkal növekedett az 1920-ik esztendőhöz képest. A kivitel szintén növekedett, még pedig negyvenhat százalékkal. 1921-ben a termelés harmincegy százaléka, míg a háború előtt ötvenöt százaléka került kivitelre. Ebből kitűnik, hogy a belföldi szükséglet is rohamosan növekedik. A finomított a múlt évben 1,046,992 tonna kőolajat dolgoztak fel és ebből 244,889 tonna benzint, 187,408 tonna könnyű olajat és 93,219 tonna kenőolajat állítottak elő. 498,901 tonna a finomítottak visszamaradt. A belföldi fogyasztás a különböző petróleum-termékekben 1921-ben 644,290 tonnát tett ki, így tehát az előző évvel szemben husz százalékkal növekedett. A tavalyi esztendő végén a petróleum-iparba eszközölt befektetések összege mintegy 2,651,000,000 leire rugott, vagyis 651,000,000 leivel volt több, mint az előbbi esztendőben.

— A galíciai petróleum-telepekről szintén szolgálhatok néhány érdekes adattal. Galiciában — ellentétben Romániával — a termelés csökkent. Áprilisban ugyan valamivel emelkedett, azonban még mindig kevesebb a termelés, mint a múlt év áprilisában. Ez év márciusában 3301.7 tank-kocsi volt a termelés, míg áprilisban már 3811.5. A termelésben a vállalatok közül a Galicia, Fanto, a Kárpáti és a Naptha osztozkodnak sorrend szerint. Bizonyosra veszem, hogy a hágai konferencián az oroszországi petróleum-mezőkön kívül a galíciai és romániai telepek problémája is sok vihart fog okozni.

Eddig informátorom, akiről csak egy látásra nem is lehet megállapítani, hogy a petróleum-iparnak egyik totum-faktuma. Ha az ember beszélget vele, nem is érezni azt a sok millió tonna petróleumot, amivel állandóan dobálódzik. Inkább valami houbigant-illatot. Ugylátszik a petróleum- királyok, generálisok és kapitányok is inkább parfümöt, mint petróleumot használnak toilletejükhez...

A „Torontál” hadifogoly postája.

Magó Imréné (Novi Vrbas). A kiscserélő bizottság kutatói fog fia holléte után és ha nyomára akad, haza fogja szállítani.

Mikles (Vrutky). Kivánsága szerint Mikles György adatait továbbítottuk a rigai kiscserélő bizottsághoz.

Nagy György (Horgos). Fia után a nyomozást megindítottuk. Mihelyst sikerül valamit megtudnunk, e rovatban közölni fogjuk.

Szerkesztésért felelős **Juhász Ferenc**

Polgármesteri hivatal V. Becskerek.

10397-922. kig. sz. 3092

Mészbeszerzés.

Kiiratik az árlejtés 100 mm. mésszre.

Ajánlatok „Gradski Načelnik, Vel. Becskerek” címen 1922 jun. 20-ig. Vel. Becskerek, 1922 június 10.

Alexity, polgármester.

Önkéntes árverés.

Özv. Draxler Ferenéné velikai-kikindai gazdaságában (Ferenc-majorban) 1922. évi június hó 25-én reggel 8 órakor önkéntes árverés útján a következő saját nevelésű és tenyésztésű csikók kerülnek eladásra:

- 1 drb 6 éves mén.
- 1 drb 2 éves mén.
- 1 drb 3 éves paripa.
- 1 drb 3 éves kanca.
- 2 drb 2 éves paripa.
- 2 drb 2 éves kanca.
- 4 drb 3/4 éves kanca.
- 5 drb 3/4 éves paripa.

Vidékiek kéretnek kocsigényüket a városból a majorba és vissza előzetesen Szöllösy Béla gazd. intézőnél Velika Kikinda bejelentni.

F A V
NAGYBAN!

„Danubia” Erdőipar Rt. Bratislava

fiókja NOVI SAD, Kralj Alexander u. 51.

Telefon 53. Távirati cím: Sumskadanubia.

Állandó raktár épületfa-, tűzifa- és deszkaanyagokban, valamint osehslóvak asztalosáruban, fenyő- és gőmbrudban stb.

Meghívó

a Beodra-Karlovai Takarékpénztár Részvénytársaságnak Beodrán 1922 június hó 25-ik napján, vasárnap d. e. 9 órakor saját helyiségében megtartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Napirend:

1. Jegyzőkönyvi hitelesítők választása.
2. Részvénytőke emelés tárgyában hozandó határozat.
3. Alapszabályok 1., 7. és 14-ik §§-ainak módosítása.
4. Igazgatósági tagok választása.
5. Netáni indítványok.

1015

Igazgatóság.

Kubikusok és kövezőmunkások figyelmébe!

Kubikosok, akiknek nincs aratásuk, jó akkordmunkát kaphatnak az aratás idején is és késő őszig a Kragujevac-kraljevói állami műút építésénél.

Egységárak a föld keménysége és a szállítási távolság szerint 4-5-10 dinárig.

Lakást barakkban vagy magánházban a vállalat fizeti, főfelmíveli cikketek piaci áránál 10 százalékkal olcsóbban ad.

Aki három hónapot dolgozik, annak oda- és visszautazását megfizetem, másfél hónap után csak az ideutazást.

Munkások legkevesebb 10-es csoportokban jöjjenek, igazolványukat küldjék előzőleg címre, hogy féláru jegyről gondoskodhassam és az utazási költségeket előlegezhessék.

Szerszámot csak ásót és lapátot kell hozni, talicska és esakány van.

Kiadok 100.000 m² kövezést három kövező munkáscsoportnak (nem vállalkozónak) akkordba megegyezés szerint.

Popjak György, mérnök.

1016 Kragujevac, Sretenska ul. 3.

MÉSZ!

Ajánlat saját égetési, fával égetett hófehér meszemet, franko bármely állomásra szállítva.

851

DONAUER JENŐ,
STARA KANIZSA.

Telefon 8.

VRSAC és vidéken HIRDETÉSEKET a „TORONTÁL” részére felvesz 933

GRÓB JENŐ

hirlap hirdetési iroda, VRSAC.

Meghívó.

A „Hazai Malomipar Rt. Veliki Becskerek” 1922. évi június hó 24-én délután 4 órakor saját helyiségeiben tartja meg alábbi napirenddel

rendes évi közgyűlést,

melyre a t. részvényeseket ezennel meghívjuk.

Ezen közgyűlésen azon részvényesek bírnak szavazati joggal, akik a részvényeiket a le nem járt szelvényekkel együtt legalább három nappal a közgyűlés előtti társulatunk pénztáránál leteszik.

Napirend:

1. Jegyzőkönyvvezető és jegyzőkönyvhitelesítő kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének és az 1921. üzletévről szóló zárszámadásoknak előterjesztése, határozathozatal a tiszta nyereség felhasználásáról és az igazgatóságnak és a felügyelő-bizottságnak szóló felmentvény megadása.
3. Felügyelő-bizottság választása.
4. Esetleges indítványok.

Veliki Becskerek, 1922. évi június hó 8-án.

Az igazgatóság.

Domovinska Industrija Mlina D. D. — Hazai Malomipar Rt. Vel. Becskerek

Račun izravnjanja — Mérleg-számla.

Imanje — Vagyon: Blagajna — Pénztár 144,356 80 K. Efektí — Érték-papírok 907,960 K. Mlini i mlinski nametaj — Malom és berendezés 11,959,829 50 K. Pénica — Buza 95,805 K. Samlevine — Örlmények 32,992,974 23 K. Kukuruz — Tengeri 2,445,301 35 K. Zob — Zab 80,437 25 K. Materijal — Anyagkészlet 369,284 14 K. Gorivo — Tüzelőanyag 157,789 K. Vreče — Zsákok 2,370,593 80 K. Ponjava — Ponyvák 80,170 K. Spreng. automobil — Fogat, auto 251,344 63 K. Inventar — Letár 147,967 79 K. Svega — Összesen 52,003,293 49 K.

Dugovi — Tartozások: Osnovni kapital — Alapítók 12,000,000 K. Rezervni fond — Tartalékalap 680,858 01 K. Rezervni fond za smanjivanje vrednosti — Értékesítési tartalékalap 2,532,966 50 K. Porezni rezervni fond — Adótartalékalap 714,054 52 K. Mirovinski rezervni fond — Nyugdíjtartalékalap 250,000 K. Rezervni fond za obezbedjenje za nestretan slučaj — Balesetbiztosítási tartalékalap 250,000 K. Verovnici — Hitelezők 33,473,705 58 K. Prelazne stavke — Atmeneti tételek 150,000 K. Čist dobitak — Tiszta nyereség 951,708 88 K. Svega — Összesen 52,003,293 49 K.

Račun o dobitku i gubitku — Nyereség- és veszteség-számla.

Gubitak — Veszteség: Plate — Fizetések 555,200 49 K. Stanarine — Lakberek 43,542 33 K. Troškovi — Költségek 1,186,208 53 K. Kamate — Kamatok 274,345 22 K. Porez — Adó 295,852 50 K. Rezervni fond za smanjivanje vrednosti — Értékesítési tartalékalap 597,966 50 K. Prenos dobitka iz 1920. god. — Nyereségátvitel 1920. évről 35,530 34 K. Čist dobitak za 1921. god. — 1921. évi tiszta nyereség 916,178 54 K. Svega — Összesen 3,904,825 45 K.

Dobitak — Nyereség: Prenos dobitka — Nyereségátvitel 35,530 34 K. Samlevine — Örlmények 3,869,295 11 K. Svega — Összesen 3,904,825 45 K.

Veliki Becskerek, 1921. december 31.

Uprava — Igazgatóság.

Gorje smo račune ispitani i ispravni pronašli — Fenti számadásokat megvizsgáltuk és helyesnek találtuk

Veliki Becskerek, 1922. június 8.

Nadzorni odbor — A felügyelő-bizottság

Kiadja Pleitz Fer. Pál.